

Filip Jakubowski

Reforma dowodzenia Wojsk Specjalnych

Obronność - Zeszyty Naukowe Wydziału Zarządzania i Dowodzenia Akademii
Obrony Narodowej nr 1(9), 65-73

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

AUTOR

Filip Jakubowski

filipjakubowski9@gmail.com

REFORMA DOWODZENIA WOJSK SPECJALNYCH

W 2012 roku po sprawnie przeprowadzonym procesie uzawodowienia Sił Zbrojnych RP w ramach *Programu profesjonalizacji Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej na lata 2008-2010* Ministerstwo Obrony Narodowej rozpoczęło przygotowania do reformy systemu dowodzenia w polskim wojsku. Opracowywano projekt ustawy, który przewidywał znaczne uproszczenie struktury kierowania i dowodzenia armią, a także rozdzielenie funkcji planowania, dowodzenia ogólnego i dowodzenia operacyjnego siłami zbrojnymi. 22 lipca 2013 roku Prezydent RP Bronisław Komorowski podpisał Ustawę o zmianie ustawy o urzędzie Ministra Obrony Narodowej oraz niektórych innych ustaw, uznawaną za jedną z najważniejszych zmian w naszej armii po przemianach ustrojowych. Ustawa weszła w życie z początkiem 2014 roku. Na jej mocy utworzono dwa dowództwa – Dowództwo Generalne Rodzajów Sił Zbrojnych (któremu podlegają dotychczasowe cztery dowództwa rodzajów SZ, przekształcone po reformie w inspektoraty) oraz Dowództwo Operacyjne Rodzajów Sił Zbrojnych (które powstało z przekształcenia Dowództwa Operacyjnego SZ). Dowództwo Generalne odpowiadać ma teraz za kierowanie wojskiem w czasie pokoju. Dowództwo Operacyjne zaś dowodzić będzie nim w razie kryzysu lub wojny, a także jak jego poprzednik – w trakcie misji realizowanych poza granicami kraju. Ponadto zmieniła się funkcja Sztabu Generalnego WP odpowiadającego teraz za doradztwo i planowanie – przede wszystkim za tworzenie długoterminowych strategii¹.

Ciekawa sytuacja dotyczy najmniejszego z rodzajów SZ – Wojsk Specjalnych. Ich dowództwo zostało przekształcone w Inspektorat Wojsk Specjalnych, ale przy okazji utworzono w Krakowie Dowództwo Sił Specjalnych, które zostało bezpośrednio podporządkowane Dowódcy Generalnemu Rodzajów Sił Zbrojnych. Niestety nowy twór przetrwał rekordowo krótko i po 10 dniach rozformowano go, powołując w jego miejsce Centrum Operacji Specjalnych. Postępowanie Ministerstwa Obrony Narodowej w tej sprawie jest z wielu powodów krytykowane przez media i ekspertów. Jest ono zastanawiające, być może jednak urzędnicy odpowiedzialni za Siły Zbrojne są świadomi swojej decyzji i w przyszłości jej skutki okażą się pozytywne dla polskich komandosów.

¹ <http://polska-zbrojna.pl/home/articleshow/8844?t=Rusza-reforma-dowodzenia> [dostęp: 20.01.2014].

Wojska Specjalne jako jeden z czterech rodzajów Sił Zbrojnych RP są elementem podsystemu militarnego w systemie obronnym państwa. Ich rola została dokładnie określona w aktualnej Strategii Obronności RP. WS przeznaczone są do prowadzenia działań specjalnych w kraju i zagranicą, w każdym okresie funkcjonowania państwa (pokoju, kryzysu i wojny). Operacje specjalne mogą mieć znaczenie strategiczne lub operacyjne. Jednostki komandosów mogą je prowadzić zarówno samodzielnie, jak też w kooperacji z pozostałymi rodzajami sił zbrojnych – komponentem lądowym, morskim i powietrznym². W przypadku współdziałania Wojska Specjalne wykonują zadania jako komponent *wspierany* lub *wspierający*, co jest zgodne z charakterem połączonych operacji militarnych. Do operacji realizowanych przez WS zalicza się trzy podstawowe rodzaje zadań bojowych: akcje bezpośrednie, rozpoznanie specjalne oraz wsparcie militarne. Mają ogromne znaczenie w walce z zagrożeniami asymetrycznymi, w miejscach i sytuacjach, gdy użycie sił konwencjonalnych jest utrudnione lub niemożliwe. Warto podkreślić, że Wojska Specjalne są zdolne do prowadzenia działań w różnych, nawet ekstremalnych warunkach, we wszystkich strefach klimatycznych. Odegrały znaczącą rolę w misjach w Iraku i Afganistanie (podczas ISAF od 30 do 70 procent efektów operacyjnych naszych Sił Zbrojnych było zasługą komandosów)³. Nazywane często *towarem eksportowym*, polskie jednostki specjalnie oceniane są przez opinię międzynarodową jako jedne z najlepszych na świecie.

Choć Dowództwo Wojsk Specjalnych powołane zostało dopiero w 2007 roku, to historia specjalsów sięga nawet II wojny światowej. Pomijając grupy spadochroniarzy z dwudziestolecia międzywojennego oraz zasłużonych w historii Cichociemnych, pierwszą sformowaną jednostką polskich komandosów była 1. Samodzielna Kompania Commando, walcząca u boku Brytyjczyków na froncie włoskim w latach 1942-44. Jej tradycje odziedziczyła Jednostka Wojskowa 4101 z Lublińca (dziś nosząca nazwę *Jednostka Wojskowa Komandosów*), która powstała w 1961 roku. W 1975 roku utworzono w Gdyni specjalny dywizjon pływonurków morskich – Jednostkę Wojskową 4026 (dzisiejsza *FORMOZA*)⁴. Po przemianach ustrojowych w 1989 roku zauważono potrzebę posiadania elitarnych jednostek wojskowych, zdolnych do prowadzenia działań specjalnych. Istniejące już w okresie PRL oddziały komandosów zostały w latach 90. przeformowane, a w 1990 roku dołączyła do nich Jednostka Wojskowa 2305 (*JW GROM*), choć w pierwszych latach była ona podległa Ministrowi Spraw Wewnętrz-

² *Strategia Obronności RP, Strategia sektorowa do Strategii Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2009, s. 22.

³ B. Pacek, *Wojska Specjalne w systemie obronnym państwa*, [w:] red.: B. Pacek, P. Soroka, M. Kubiński, *Wojska Specjalne w systemie obronnym RP – aspekty organizacyjne, doktrynalne i modernizacyjne*, AON, Warszawa 2013, s. 44-49.

⁴ M. Olton, *Zanim uderzył GROM. Historia jednostek specjalnych i wojsk powietrzno-desantowych Wojska Polskiego*, ZP Grupa Sp. z o.o., Warszawa 2010, *passim*.

nych. Jednostki specjalne były podporządkowane różnym dowódcom – GROM podlegał (od 1999 roku) bezpośrednio Ministrowi Obrony Narodowej, FORMOZA – Dowódcy Marynarki Wojennej, a 1. Pułk Specjalny w Lublińcu, będąc w strukturach Wojsk Lądowych – Szefowi Sztabu Generalnego.

Przystąpienie Polski do Sojuszu Północnoatlantyckiego stworzyło nowe możliwości rozwoju Wojsk Specjalnych. Polskie jednostki coraz częściej brały udział w działaniach specjalnych wykonywanych w ramach operacji sojuszniczych poza granicami kraju. Dostrzeżono ich istotną rolę w walce ze współczesnymi zagrożeniami. Dlatego też pojawiła się koncepcja utworzenia w strukturach Sił Zbrojnych nowego rodzaju – Wojsk Specjalnych wraz z dowództwem, któremu podporządkowane zostałyby jednostki specjalne⁵. Na bazie Szefostwa Działań Specjalnych w Sztabie Generalnym Wojska Polskiego utworzono w 2007 roku Dowództwo Wojsk Specjalnych (DWS) – sformowane 1 stycznia, formalnie zaczęło funkcjonować pół roku później. Siedziba dowództwa znajdowała się w Krakowie (a wcześniej w Bydgoszczy i Warszawie), zaś pierwszym dowódcą został mianowany gen. dyw. Edward Gruszka. DWS otrzymało uprawnienia, jakich nie posiadały pozostałe dowództwa rodzajów Sił Zbrojnych – jedynie Dowódca Wojsk Specjalnych pełni zarazem rolę dostarczyciela sił (*Force Provider*) oraz użytkownika sił (*Force User*)⁶.

Dowództwo Wojsk Specjalnych było organem, umożliwiającym Dowódcy realizację zadań związanych z dowodzeniem i zarządzaniem podległymi jednostkami specjalnymi (oprócz wymienionych wcześniej trzech jednostek, DWS podlegały także nowoutworzone – NIL i AGAT oraz 7 Eskadra Działań Specjalnych). Dowództwo odpowiadało za szkolenie i przygotowanie jednostek, ich wyposażenie, wypracowywanie koncepcji rozwoju Wojsk Specjalnych, a także dowodzenie nimi zarówno w operacjach narodowych, jak i sojuszniczych. W przeciwieństwie do jednostek wojskowych pozostałych rodzajów SZ RP podczas misji zagranicznych i innych działań operacyjnych komandosi nadal podporządkowani byli DWS, podczas gdy inne rodzaje sił zbrojnych przechodziły pod rozkazy Dowództwa Operacyjnego Sił Zbrojnych. Pozwalało to na autonomię i spójność w prowadzeniu działań specjalnych⁷.

Właśnie o zachwianie autonomii organu odpowiedzialnego za kierowanie Wojskami Specjalnymi mają pretensje krytycy reformy dowodzenia. DWS opierało się na zasadzie *force user – force provider*. To m.in. dlatego

⁵ http://archiwalny.mon.gov.pl/pl/strona/12/LG_14_20_25 [dostęp: 20.01.2014].

⁶ Force Provider – obszar odpowiedzialności osób funkcyjnych dający niezależność w kwestii szkolenia i wyposażenia wojsk; Force User – funkcja zapewniająca możliwość dowodzenia armią w operacjach w kraju i poza jego granicami oraz pozwalająca na strategiczne planowanie jej rozwoju.

⁷ <http://www.special-ops.pl/leksykon/id138,dowodztwo-wojsk-specjalnych> [dostęp: 20.01.2014].

w miejsce zlikwidowanego Dowództwa Wojsk Specjalnych utworzono z początkiem 2014 roku dwa, teoretycznie podobne organy – Inspektorat Wojsk Specjalnych oraz Dowództwo Sił Specjalnych (DSSpec.). Jak zapewniało DWS, *Dowództwo Sił Specjalnych miało być jednostką organizacyjną odpowiedzialną m.in. za dowodzenie jednostkami wojskowymi Wojsk Specjalnych. Miało brać udział w określaniu kierunków rozwoju Wojsk Specjalnych, planowaniu ich użycia oraz przygotowywaniu sił i środków do działań bojowych oraz działań w sytuacjach kryzysowych w układzie narodowym, koalicyjnym i sojuszniczym. DSSpec. przeznaczone było również do pełnienia roli dowództwa komponentu operacji specjalnych (ang. Special Operations Component Command, SOCC) w ramach Sił Odpowiedzi NATO (NATO Response Force, NRF). Rozwiązanie to miało pozwolić na zachowanie zasady leżącej u podstaw działania Dowództwa Wojsk Specjalnych: force user – force provider⁸. Inspektorat zaś, który na mocy reformy dowodzenia całości Sił Zbrojnych musiał zostać utworzony (powstały bowiem inspektoraty pozostałych rodzajów Sił Zbrojnych), odpowiadać ma za tworzenie warunków pozwalających na osiągnięcie i utrzymywanie zdolności operacyjnych oraz za przygotowywanie i prowadzenie ustalonych przedsięwzięć szkoleniowych z dowództwami i sztabami jednostek podległych Dowództwu Generalnemu Rodzajów Sił Zbrojnych. Inspektorat będzie również wskazywał potrzeby w zakresie doskonalenia zawodowego żołnierzy w specjalnościach wojskowych korpusu osobowego Wojsk Specjalnych. Będzie również realizował zadania wynikające z funkcji gestora uzbrojenia i sprzętu wojskowego w zakresie wojsk specjalnych⁹.*

Możliwość dowodzenia komponentem operacji specjalnych w strukturach NATO była jednym z celów utworzenia, obok Inspektoratu WS, Dowództwa Sił Specjalnych. Ubiegłoroczne ćwiczenia Wojsk Specjalnych pod kryptonimem *Cobra-13* miały potwierdzić gotowość Polaków do pełnienia roli *dowództwa komponentu do planowania i kierowania operacjami specjalnymi w ramach sojuszniczej misji stabilizacyjnej zgodnie ze standardami NATO*¹⁰ oraz przypieczętować ciężką pracę żołnierzy z DWS, dążących do realizacji tego celu. Polska jako siódme państwo (po USA, Wielkiej Brytanii, Hiszpanii, Francji, Turcji i Włoszech) uzyskała uprawnienia do pełnienia dyżurów w Siłach Odpowiedzi NATO. Ponieważ w ćwiczeniach *Cobra-13* brali udział żołnierze podlegający jeszcze istniejącemu DWS, pojawiło się pytanie, czy certyfikacja uzyskana przez nasze Wojska Specjalne zostanie utrzymana po likwidacji Dowództwa. To dlatego ówczesny Dowódca Wojsk Specjalnych gen. bryg. Piotr Patalong wspominał w trakcie uroczy-

⁸ <http://polska-zbrojna.pl/home/articleshow/10964?t=Specjalsi-maja-nowego-dowodce> [dostęp: 21.01.2014].

⁹ Tamże.

¹⁰ <http://www.bbn.gov.pl/pl/wydarzenia/5062,Potwierdzic-profesjonalizm-cwiczenie-COBRA-13.html> [dostęp: 20.01.2014].

stości otwarcia ćwiczenia o sprawdzanie możliwości Dowództwa Komponentu Operacji Specjalnych¹¹, a nie DWS. W skład DKOS wchodzić muszą żołnierze Wojsk Specjalnych, ale już niekoniecznie podporządkowani DWS lub DSSpec.

Po 10 dniach funkcjonowania Dowództwa Sił Specjalnych, zostało ono rozformowane i zastąpione nową jednostką w strukturach Sił Zbrojnych. Na bazie DSSpec. powstało Centrum Operacji Specjalnych – Dowództwo Komponentu Wojsk Specjalnych. Decyzja ta znów przyniosła wątpliwości związane z natowską certyfikacją. Centrum Operacji Specjalnych przejmie jednak po DWS i DSSpec. zdolność do dowodzenia wszystkimi komandosami NATO, czyli uprawnienia, jakie specjalsi otrzymali podczas ćwiczenia Cobra-13. W 2014 roku COS potwierdzi jeszcze gotowość dowodzenia komponentem operacji specjalnych podczas ćwiczenia *Noble Sword 2014*¹². Utrzymanie certyfikacji w zakresie operacji specjalnych Sojuszu potwierdził w dniu rozpoczęcia działania Centrum zastępca Dowódcy Operacyjnego Rodzajów Sił Zbrojnych gen. bryg. Grzegorz Duda: *Jako Centrum Operacji Specjalnych będziecie kontynuować to, czym zajmowało się do tej pory dowództwo. Nic, co było obszarem waszej działalności nie powinno zaginać*¹³.

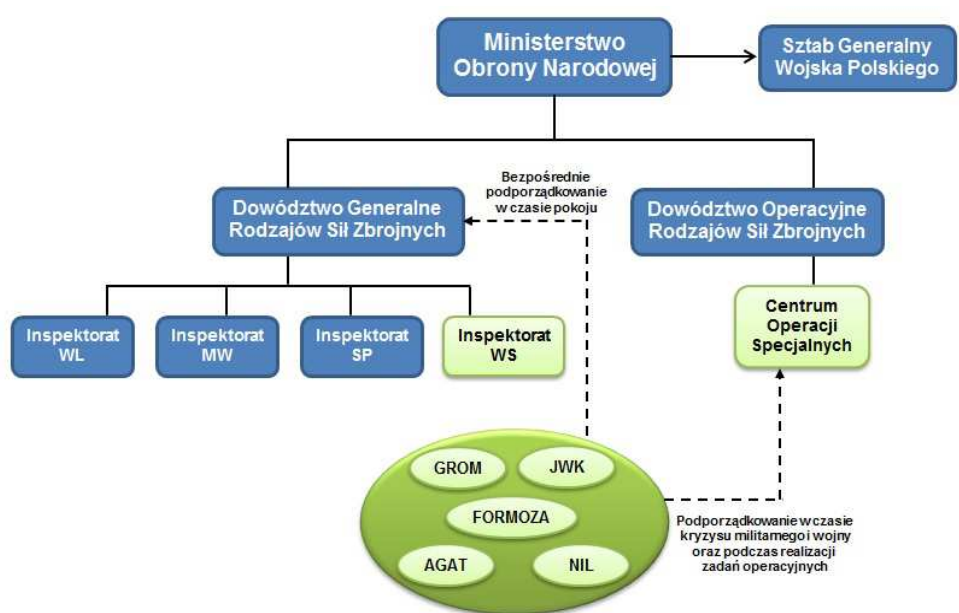
Utworzenie Centrum Operacji Specjalnych skomplikowało mimo wszystko kwestię dowodzenia polskimi siłami specjalnymi. Do tej pory autonomiczne Dowództwo Wojsk Specjalnych odpowiadało za wyposażenie, szkolenie i dowodzenie w operacjach zagranicznych. Po jego rozformowaniu powstałe w Krakowie Dowództwo Sił Specjalnych podlegało bezpośrednio Dowódcy Generalnemu RSZ. Nadal utrzymywać miało jednak samodzielność w kwestii dowodzenia w operacjach oraz planowania strategicznego. Wydłużyła się nieco struktura dowodzenia Wojskami Specjalnymi, ponieważ Dowódca Generalny nie mógł wydać rozkazu Dowódcy Sił Specjalnych, jeżeli rozkaz ten nie zostałby opracowany przez Inspektorat Wojsk Specjalnych. Teraz, gdy zamiast DSSpec. funkcjonuje Centrum Operacji Specjalnych, naruszona zostaje zasada *force user – force provider*. Jednostki GROM, FORMOZA, JWK, NIL i AGAT zostaną przekazane w bezpośrednie dowodzenie Dowódcy Generalnego. Będzie on, za pośrednictwem Inspektora Wojsk Specjalnych, odpowiadał za szkolenie żołnierzy wszystkich jednostek sił specjalnych w kraju, a także za ich uzbrojenie. COS zaś będzie przejmował zwierzchnictwo nad jednostkami komandosów (lub ich komponentami) jedynie podczas realizacji działań operacyj-

¹¹ Tamże.

¹² <http://polska-zbrojna.pl/home/articleshow/11028?t=Powstaje-Centrum-Operacji-Specjalnych> [dostęp: 21.01.2014].

¹³ <http://www.do.wp.mil.pl/aktualnosc.php?idaktualnosc=3665> [dostęp: 21.01.2014].

nych¹⁴. Centrum różni się będzie od swojego poprzednika (DSSpec.) podporządkowaniem. Dowództwo Sił Specjalnych podlegało bezpośrednio Dowódcy Generalnemu, COS będzie natomiast funkcjonował w ramach Dowództwa Operacyjnego RSZ. Strukturę dowodzenia Wojsk Specjalnych przedstawia rysunek nr 1. Oprócz wymienionych wcześniej zadań Centrum opowiadać ma też za *narodową certyfikację elementów wydzielonych do sił NATO i Unii Europejskiej oraz systematyczną weryfikację gotowości sił i środków znajdujących się w dyżurach bojowych i gotowości do wydzielenia do struktur sojuszniczych i międzynarodowych*¹⁵. Nowo powołanym Centrum Operacji Specjalnych kierować będzie gen. bryg. Jerzy Gut, a gen. bryg. Piotr Patalong, były Dowódca Wojsk Specjalnych, stanął na stanowisku szefa Inspektoratu Wojsk Specjalnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie strony internetowej Ministerstwa Obrony Narodowej: mon.gov.pl.

Rys. 1. Miejsce Wojsk Specjalnych w systemie dowodzenia Sił Zbrojnych RP

Centrum Operacji Specjalnych nie jest pierwszym takim tworem w polskiej armii. Podobne dowództwa posiadają także komponenty: morski (Centrum Operacji Morskich) i powietrzny (Centrum Operacji Powietrznych). Dopóki nie zostanie utworzone podobne centrum w Wojskach Lądowych, nie możemy mówić o ujednoczeniu struktur organizacyjnych na

¹⁴ http://www.defence24.pl/news_centrum-operacji-specjalnych-rozpoczelo-dzialalnosc [dostęp: 21.01.2014].

¹⁵ <http://www.do.wp.mil.pl/aktualnosc.php?idaktualnosc=3665> [dostęp: 21.01.2014].

czas pokoju i czas wojny, które według szefa BBN Stanisława Kozieja miało być największą zaletą wprowadzonej reformy dowodzenia armią¹⁶. Centrum Operacji Lądowych ma zastąpić likwidowany 2. Korpus Zmechanizowany, wciąż jednak nie jest znana dokładna data wprowadzenia zmian.

Zastanawiający jest sam fakt likwidacji struktury, do której nikt po jej utworzeniu nie miał zastrzeżeń. Dowództwo Sił Specjalnych przetrwało jedynie 10 dni (mówi się także o 7 dniach, w tym 3 dniach roboczych, ponieważ MON ogłosiło decyzję o likwidacji DSSpec. 7 stycznia), co czyni je najkrócej działającą instytucją publiczną w najnowszej historii Polski. Według wyjaśnień Ministerstwa Obrony Narodowej, utworzenie DSSpec. *było etapem przejściowym pomiędzy rozformowanym Dowództwem Wojsk Specjalnych a zaplanowanym docelowo Centrum Operacji Specjalnych. Takie rozwiązanie pozwoliło na kompleksowe przygotowanie funkcjonowania COS*¹⁷. Według ekspertów, w tym byłych wojskowych, takie postępowanie świadczy m.in. o braku pomysłu i bałaganie przy opracowywaniu koncepcji dowodzenia Wojskami Specjalnymi. Były dowódca GROM-u R. Polko ocenił, że *nie były brane pod uwagę specyfika i możliwości operacyjne Wojsk Specjalnych. Z jednej strony mówi się, że siły specjalne powinny być niestandardowe, niekonwencjonalne, a teraz i tak wtłacza się je w niezrozumiałe procedury*¹⁸. P. Makarewicz także podsumował zmiany w siłach specjalnych jako zbyt szybkie i nieprzemyślane: *tempo zmian w naszych Siłach Zbrojnych widocznie przekroczyło już barierę dźwięku i chyba nie ma mowy o jakimś całościowym pomysle czy planie dotyczącym wojska*¹⁹. Istotnym zarzutem pod adresem Ministerstwa Obrony Narodowej jest też marnotrawienie funduszy z budżetu państwa. Nie wiadomo, jakie koszty pochłonęło zamieszanie związane z reformą dowodzenia Wojsk Specjalnych, ponieważ MON unika odpowiedzi na to pytanie. Pojawiły się też pytania, o to, co udało się zrobić przez kilka dni w Dowództwie. Ministerstwo broni się, twierdząc, że *nie było sensu czekać dłużej ze zmianą, tylko po to, żeby to lepiej wyglądało. Już w pierwszych dniach wprowadzenia reformy okazało się, że Centrum Operacji Specjalnych może zacząć funkcjonować*²⁰.

Argumentem przeciwko decyzjom MON-u jest pozbawienie organu dowódczego Wojsk Specjalnych funkcji dostarczyciela i użytkownika sił. Do tej pory WS miały wpływ na szkolenie i sposób przygotowania jednostek do działań operacyjnych. Mogły też szybko i sprawnie dostosowywać rodzaj

¹⁶ <http://wpolityce.pl/depesze/44015-siemoniak-i-koziej-reforma-dowodztw-nie-wymagazmiany-konstytucji> [dostęp: 21.01.2014].

¹⁷ <http://wpolityce.pl/wydarzenia/72141-mistrzostwo-swiata-w-marnotrawieniu-srodkow-mon-stworzylo-nowe-dowodztwo-na-trzy-dni> [dostęp: 21.01.2014].

¹⁸ <http://wiadomosci.dziennik.pl/wydarzenia/artykuly/448588,mon-buduje-z-piaskudowodztwo-specjalsow.html> [dostęp: 21.01.2014].

¹⁹ Tamże.

²⁰ <http://www.gazetaprawna.pl/artykuly/771593,mon-stworzyl-dowodztwo-sil-specjalnych-funkcjonowalo-3-dni.html> [dostęp: 21.01.2014].

i wielkość wydzielanych sił do zmieniających się warunków. Zasada, na której opierało się Dowództwo Wojsk Specjalnych (*force user – force provider*), została złamana, a funkcje te rozdzielone pomiędzy dwie struktury dowódcze – Inspektorat Wojsk Specjalnych zajmie się szkoleniem i wyposażeniem żołnierzy (dostarczyciel sił), zaś Centrum Operacji Specjalnych prowadzeniem działań operacyjnych (użytkownik sił). Można mieć zastrzeżenia, czy rezygnacja z dobrego pomysłu, jakim było utworzenie 1 stycznia 2014 roku drugiego dowództwa komandosów w Krakowie, była słuszną. Dowództwo Sił Specjalnych przejąć miało obowiązki i kompetencje rozformowanego DWS. Wojska Specjalne wyszłyby z reformy dowodzenia polskiej armii w zasadzie bez szwanku. Ministerstwo Obrony Narodowej dąży jednak do ujednoczenia struktury dowodzenia w stanie pokoju, kryzysu i wojny, dlatego też zdecydowało się na utworzenie COS, czyli tworzy podobnego do istniejących już Centrów w Marynarce Wojennej i Siłach Powietrznych. Tworzenie DSSpec. jako struktury przejściowej naraziło budżet państwa na dodatkowe koszty. Świadczyć też może o nie do końca przemyślanym postępowaniu ministerstwa. Niewykluczone, że wdrożona reforma dowodzenia całości Sił Zbrojnych nie jest ostateczna i w najbliższej przyszłości doczekamy się kolejnych zmian. Ważną kwestią jest zachowanie po reformie przez polskie siły specjalne certyfikacji, jaka została przyznana w 2013 roku po natowskich ćwiczeniach Cobra-13. Możliwość dowodzenia sojuszniczym komponentem sił specjalnych była jednym z głównych celów Wojsk Specjalnych. Pozwoli to umocnić pozycję i znakomitą opinię naszych komandosów na arenie międzynarodowej. Ujednoczenie struktur organizacyjnych w SZ RP pozwoli na lepsze kierowanie armią w czasach, kiedy dużą rolę w działaniach militarnych odgrywają operacje połączone. Jednak należy się zastanowić, czy Wojska Specjalne będące komponentem specyficznym i niekonwencjonalnym, powinny podlegać tym zmianom. Rozdzielenie funkcji *force user* i *force provider* może utrudnić prowadzenie operacji polskich sił specjalnych w przyszłości. Reforma budzi kontrowersje, a większość ekspertów przewiduje jej negatywny wpływ na Wojska Specjalne. Być może jednak, znane z wielkiego profesjonalizmu jednostki specjalne będą zdolne do przystosowania się do nowych zasad dowodzenia i wprowadzane reformy wzmocnią je, a nie obniżą ich jakość.

Bibliografia

1. Olton M., *Zanim uderzył GROM. Historia jednostek specjalnych i wojsk powietrzno-desantowych Wojska Polskiego*, Warszawa 2010.
2. Pacek B., Soroka P., Kubiński M. (red.), *Wojska Specjalne w systemie obronnym RP – aspekty organizacyjne, doktrynalne i modernizacyjne*, Warszawa 2013.

3. *Strategia Obronności RP, Strategia sektorowa do Strategii Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2009.

Strony internetowe

1. http://archiwalny.mon.gov.pl/pl/strona/12/LG_14_20_25.
2. <http://polska-zbrojna.pl/home/articleshow/10964?t=Specjalsi-majajnowego-dowodce>.
3. <http://polska-zbrojna.pl/home/articleshow/11028?t=Powstaje-Centrum-Operacji-Specjalnych>.
4. <http://polska-zbrojna.pl/home/articleshow/8844?t=Rusza-reforma-dowodzenia>.
5. <http://wiadomosci.dziennik.pl/wydarzenia/artykuly/448588,mon-buduje-z-piasku-dowodztwo-specjalsow.html>.
6. <http://wpolityce.pl/wydarzenia/72141-mistrzostwo-swiata-w-marnotrawieniu-srodkow-mon-stworzylo-nowe-dowodztwo-na-trzy-dni>.
7. <http://www.bbn.gov.pl/pl/wydarzenia/5062,Potwierdzic-profesjonalizm-cwiczenie-COBRA-13.html>.
8. http://www.defence24.pl/news_centrum-operacji-specjalnych-rozpozelo-dzialalnosc.
9. <http://www.do.wp.mil.pl/aktualnosc.php?idaktualnosc=3665>.
10. <http://www.gazetaprawna.pl/artykuly/771593,mon-stworzyl-dowodztwo-sil-specjalnych-funkcjonowalo-3-dni.html>.
11. <http://www.special-ops.pl/leksykon/id138,dowodztwo-wojsk-specjalnych>.

SPECIAL FORCES' REFORM IN COMMAND AND CONTROL

On 1st January 2014, a thorough command and control reform of the Polish Armed Forces was implemented. The article presents the course of the reform relating to Special Forces' command and control and is to explain the aim of the Ministry of Defence course of action who after disbanding the Special Forces' Command created new structures responsible for commanding this kind of Armed Forces. New principles of their functioning have been described. Moreover, the article contains a brief history and characteristics of the Polish Special Forces. The author presents strengths and drawbacks of the new command and control system underlying that the effects of the reform can be visible only in the future and tries to evaluate how the changes in the Armed Forces will affect the future and quality of the Special Forces.